

สมรรถนะด้านเทคโนโลยีการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25

The Educational Technology Competency of School Administrators under the Office of Secondary Educational Service Area 25

สุริยา งามเจริญ¹⁾ และ เสาวনী สิริสุขศิลป์²⁾

Suriya Ngamjaroen¹⁾ and Saowanee Sirisooksilp²⁾

¹⁾ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Department of Educational Administration, Faculty of Educational, Khon Kaen University

²⁾ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Assistant Professor, Department of Educational Administration, Faculty of Educational, Khon Kaen University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีการศึกษา และแนวทางพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีการศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จำนวน 84 โรงเรียน โดยมีการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ คือ ระยะแรกเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ เพื่อหาค่าสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่สอง เป็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และเขียนเป็นความเรียง

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. สมรรถนะด้านเทคโนโลยีการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านความชำนาญเชิงวิชาชีพและการพัฒนาองค์กรวิชาชีพต้นแบบ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านสังคม กฎหมาย และจริยธรรม
2. แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 มีดังนี้ ด้านความเป็นผู้นำและวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาดูงาน (Field Trip) โรงเรียนที่มีวิสัยทัศน์ด้านการใช้เทคโนโลยีการศึกษาในโรงเรียน เพื่อมุ่งสู่ความเป็นสากล ด้านการเรียนรู้และการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำแผนพัฒนาสมรรถนะตนเอง (Individual Development Plan : IDP) ด้านความชำนาญเชิงวิชาชีพและการพัฒนาองค์กรวิชาชีพต้นแบบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้รูปแบบการเปรียบเทียบความสามารถอย่างเป็นระบบ (Benchmarking) กับโรงเรียน

ที่เป็นเลิศด้านการใช้เทคโนโลยีการศึกษาในโรงเรียน ด้านสนับสนุนส่งเสริมและการจัดการในองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้วิธีการนี้ศึกษา (Case Study) โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จด้านการระดมทรัพยากรจากหน่วยงานภายนอก ด้านการวัดและประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเอง (Self-Study) ด้วยการศึกษาแบบการประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานต่าง ๆ ด้านสังคม กฎหมาย และจริยธรรม ควรจัดการสัมมนา (Seminar) สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เรื่อง แนวทางในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนอย่างถูกต้องและปลอดภัย

คำสำคัญ : สมรรถนะ เทคโนโลยีการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were: to study the educational technology competency and guidelines to develop the educational technology competency of school administrators under the office of Secondary Educational Service Area 25. The target group of this research was the school administrators of 84 schools in the office of Secondary Educational Service Area 25. The research was conducted in 2 phases. Phase 1 was to collect quantitative data. The instrument for this phase was questionnaire to be analyzed with computer program for its descriptive statistics that are frequency, percentage, and standard deviation. Phase 2 was a focus group discussion to study how to develop the competency of educational technology of school administrators. The collected data was to do the content analysis and to write in descriptive writing.

The results of this research were as follows:

1. Competency of educational technology of school administrators The overall competency of educational technology of school administrators under the office of Secondary Educational Service Area 25 was in "high" level. The highest mean score were the proficiency in profession and the development of model profession organization aspects. The lowest mean score were social, legal, and ethical aspects.

2. The Guidelines to improve the competency of educational technology of school administrators under the office of Secondary Educational Service Area 25 were: Leadership and vision aspect: school administrators should be on a field trip to schools including educational technology vision to internalization learning and teaching aspects. School administrators should make the Individual Development Plan or IDP. Productivity and professional practice aspect: School administrators should study and use the model of systematic comparison of ability or benchmarking to schools that are excellent in educational technology. Support and management in organization aspect: School administrators should learn about the case study from schools that are excellent in outside resources support. Assessment and evaluation aspect: School administrators of school should do the self-study from the model of evaluation from work in term of information technology from different organizations. Social, legal, and ethical issues aspects: A seminar should be entitled the way to accurately and safely use information technology and communication in school has been held.

Keywords : Competency, Educational technology, School Administrators

บทนำ

ปัจจุบันกระแสการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว นานาประเทศต่างมุ่งพัฒนาไปสู่เศรษฐกิจและสังคมแห่งภูมิปัญญาการเรียนรู้ การที่จะพัฒนาไปสู่เป้าหมายได้นั้นจะต้องมีการนำความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อนำไปสู่การผลิต การเข้าถึง การแพร่กระจายความรู้ให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชน ได้เรียนรู้อย่างถูกต้องและเหมาะสม [1] ประเทศไทยมีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้สนับสนุนในด้านการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากมีการพัฒนานโยบายที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาโดยลำดับ คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา [3] แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2559 มีนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนา กำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพึ่งพาตนเอง และเพิ่มสมรรถนะการแข่งขันในระดับนานาชาติ การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและการพัฒนาประเทศ [10] และแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2554-2556 ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาไว้ 4 ยุทธศาสตร์ [2] ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องตระหนักถึงการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้เกิดขึ้นได้จริงเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ตามแผนการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารดังกล่าว

ผลการวิจัยของกระทรวงศึกษาธิการ [2] พบว่าผู้บริหารและครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศค่อนข้างน้อย และผู้บริหารระดับสูงขาดความเชื่อมั่นต่อการใช้ ICT รวมทั้งผู้บริหารบางส่วนอาจไม่เห็นความสำคัญของการใช้ ICT จึงไม่เข้าใจการใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้อง สอดคล้องกับ Maddux [14] พบว่า ผู้บริหารการศึกษามีองค์ความรู้ทางเทคโนโลยีอยู่ในระดับต่ำ และ

ไม่สามารถนำองค์ความรู้ดังกล่าวไปใช้สร้างประสิทธิผลการนำได้อย่างเต็มที่ และผลการวิจัยของ ประสิทธิ์ สระหอม [6] พบว่าสภาพปัญหาของภาวะผู้นำการบริหารจัดการของผู้บริหารระบบการศึกษาขาดวิสัยทัศน์และนโยบายการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่จะต้องมีสมรรถนะและสามารถใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องเป็นบุคคลที่เข้าใจถึงความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาสถานศึกษาให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก เพื่อให้สถานศึกษาก้าวไปสู่ความสำเร็จอย่างสร้างสรรค์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 มีโรงเรียนในสังกัด 84 โรงเรียน ซึ่งสภาพปัจจุบันของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียน พบว่า ปัญหาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ และการบริการด้านการศึกษาเป็นสิ่งที่ต้องเร่งแก้ไขมากที่สุด [8] และจากการศึกษานโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 พบว่า ไม่ได้กำหนดมาตรการในการส่งเสริมสนับสนุนผู้บริหารสถานศึกษาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการในโรงเรียน [11] ซึ่งการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะนำไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากไม่สามารถหลีกเลี่ยงกระแสอิทธิพลของเทคโนโลยีได้ และการที่จะใช้เทคโนโลยีให้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องทราบถึงสมรรถนะเกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อจะนำมาใช้ในการบริหารงานของสถานศึกษา

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 โดยการนำเอากรอบมาตรฐานระดับชาติทางเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับผู้บริหาร [13] ที่พัฒนาขึ้นภายใต้ความร่วมมือของสมาคมวิชาชีพทางการศึกษา (Professional Education Association) และสมาคม

เทคโนโลยีทางการศึกษานานาชาติ (International Society for Technology in Education : ISTE) นำมาเป็นองค์ประกอบหลัก ในการศึกษาองค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้ ให้สอดคล้องกับบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ใน 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านความเป็นผู้นำและวิสัยทัศน์ 2) ด้านการเรียนรู้และการสอน 3) ด้านความชำนาญเชิงวิชาชีพและการพัฒนาองค์กรวิชาชีพต้นแบบ 4) ด้านการสนับสนุน ส่งเสริมและการจัดการในองค์กร 5) ด้านการวัดผลและประเมินผล และ 6) ด้านสังคม ภูมิคุ้มกัน และจริยธรรม ผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมั่นใจว่าจะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา แต่ละแห่งได้มีแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เก็บข้อมูลเชิงปริมาณมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

ระยะที่ 2 เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ระยะที่ 1

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครู และผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 84 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 184 คน และครูจำนวน 3,700 คน รวม 3,884 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 126 คน กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู 346 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 472 คน โดยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Random Sampling) จากกลุ่มประชากรเพื่อให้ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสหวิทยาเขต แล้วนำมากำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างตามขนาดของโรงเรียน

2. กลุ่มเป้าหมาย ระยะที่ 2

กลุ่มเป้าหมายเพื่อจัดการสนทนากลุ่ม ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ สห. 25 1 คน ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่พิเศษ ขนาดละ 1 คน ครูผู้รับผิดชอบงานเทคโนโลยีการศึกษาในโรงเรียนขนาดกลางและใหญ่พิเศษ ขนาดละ 1 คน และนักวิชาการด้านเทคโนโลยีการศึกษา 1 คน รวมทั้งหมด 7 คน

โดยการเลือกกลุ่มเป้าหมายพิจารณาจากความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และการดำรงตำแหน่ง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 ใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อายุราชการ ระดับการศึกษา ขนาดโรงเรียน ตำแหน่ง เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะด้านเทคโนโลยี ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

ระยะที่ 2 ใช้เครื่องมือเป็นคู่มือการสนทนากลุ่ม(Focus Group Discussion)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 สมรรถนะด้านเทคโนโลยีการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ด้านความชำนาญเชิงวิชาชีพและความเป็นองค์กรวิชาชีพต้นแบบ รองลงมาคือ ด้านการเรียนรู้และการสอนและด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านสังคมกฎหมายและจริยธรรม

1.2 แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) มีดังนี้

1) ด้านความเป็นผู้นำและวิสัยทัศน์ พบว่าแนวทางในการพัฒนา มีดังนี้ (1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรดูงานโรงเรียนที่มีวิสัยทัศน์ด้านการใช้เทคโนโลยีการศึกษาในโรงเรียนเพื่อมุ่งสู่ความเป็นสากล (2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้วิธีการนี้ศึกษาโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จด้านการให้หน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเทคโนโลยีการศึกษาในโรงเรียน (3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนานตนเองด้วยการศึกษาแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อให้การกำหนดวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีการศึกษาของโรงเรียนมีแนวทางที่ชัดเจน สามารถดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

2) ด้านการเรียนรู้และการสอน พบว่าแนวทางในการพัฒนา มีดังนี้ (1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำแผนพัฒนาสมรรถนะตนเองด้านการใช้เทคโนโลยีการศึกษาในการบริหารโรงเรียน (2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเข้ารับ การอบรม เรื่อง

การยกระดับคุณภาพครูและนักเรียนด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศสู่ การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ (3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวันให้มากขึ้นเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ครูและนักเรียนด้านการนำเทคโนโลยีการศึกษา มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน

3) ด้านความชำนาญเชิงวิชาชีพและการพัฒนาองค์กรวิชาชีพต้นแบบ พบว่าแนวทางในการพัฒนา มีดังนี้ (1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้รูปแบบการเปรียบเทียบความสามารถอย่างเป็นระบบกับโรงเรียนที่เป็นเลิศด้านการใช้เทคโนโลยีการศึกษาในโรงเรียน (2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างภาคีเครือข่ายด้านการพัฒนาเทคโนโลยีการศึกษาในโรงเรียนเพื่อเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง (3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

4) ด้านสนับสนุนส่งเสริมและการจัดการในองค์กร พบว่าแนวทางในการพัฒนา มีดังนี้ (1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้วิธีการนี้ศึกษาโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จด้านการระดมทรัพยากรจากหน่วยงานภายนอกเพื่อหางบประมาณในการพัฒนาเทคโนโลยีการศึกษาในโรงเรียน (2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรติดตามข่าวสารการเปลี่ยนของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอยู่เสมอเพื่อประโยชน์ในการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการบริหารจัดการในโรงเรียน

5) ด้านการวัดและประเมินผล พบว่าแนวทางในการพัฒนา มีดังนี้ (1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนานตนเองด้วยการศึกษารูปแบบการประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประเมินผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน (2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรร่วมกับครูและผู้เชี่ยวชาญพัฒนารูปแบบในการประเมินผลการใช้เทคโนโลยีการศึกษาในโรงเรียนทั้งระบบอย่างยั่งยืน และ (3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำข้อมูลที่ผ่านมากระบวนการประมวลผลแล้วไปใช้ในการตัดสินใจวางแผนงานในโรงเรียน

6) ด้านสังคม กฎหมายและจริยธรรม พบว่าแนวทางในการพัฒนา มีดังนี้ (1) ควรจัดการสัมมนาสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เรื่องแนวทางในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนอย่างถูกต้องและปลอดภัย (2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองด้วยการศึกษาพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง ด้านการจัดเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อใช้ในการจัดแหล่งเรียนรู้ ICT โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ดังต่อไปนี้

2.1 สมรรถนะด้านเทคโนโลยีการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านความชำนาญเชิงวิชาชีพและการพัฒนาองค์กรวิชาชีพต้นแบบ ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการพัฒนาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการศึกษา เพื่อเพิ่มความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาเป็นองค์กรวิชาชีพต้นแบบด้านการใช้เทคโนโลยีการศึกษาตามบริบทของโรงเรียน ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการพัฒนาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการศึกษา เพื่อเพิ่มความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาเป็นองค์กรวิชาชีพต้นแบบด้านการใช้เทคโนโลยีการศึกษาตามบริบทของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเทคโนโลยีการศึกษา ซึ่งกำหนดไว้ในหมวด 9 เทคโนโลยีการศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความตื่นตัว

ในการส่งเสริมสนับสนุนและจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นต้นแบบด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และสอดคล้องกับ นิคม นาคอ้าย [5] ศึกษาเรื่อง องค์ประกอบคุณลักษณะผู้นำเชิงอิเล็กทรอนิกส์และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลภาวะผู้นำเชิงอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มาตรฐานระดับชาติทางเทคโนโลยีทางการศึกษา สำหรับผู้บริหารด้านผลิตภาพและความชำนาญเชิงวิชาชีพ เป็นมาตรฐานที่ได้รับการตอบรับจากกลุ่มตัวอย่างว่ามีความสำคัญมากที่สุดโดยความต้องการดังกล่าว มุ่งให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษา ใช้ประโยชน์จากศักยภาพของเทคโนโลยีอย่างเต็มที่ในการพัฒนาวิชาชีพ อันนำไปสู่การสร้างผลิตภาพเชิงบวกนั่นเอง และสอดคล้องกับ International Society for Technology in Education [13] ได้ให้ความสำคัญกับมาตรฐานระดับชาติทางเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับผู้บริหาร ซึ่งพบว่า ได้มีการกำหนดให้ผู้นำสถานศึกษาควรมีการกำหนดให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นกิจวัตรปกติ สร้างทีมงานและกลุ่มการเรียนรู้ในองค์กรเพื่อนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนางานที่ปฏิบัติเพื่อสร้างผลผลิตของงานให้ดีขึ้น และเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งทรัพยากรทางเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาวิชาชีพอย่างยั่งยืน

ส่วนด้านที่มีสมรรถนะน้อยที่สุด คือ ด้านสังคม กฎหมาย และจริยธรรม โดยเฉพาะเรื่อง การบังคับใช้มาตรการเกี่ยวกับความปลอดภัยและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลบนเครือข่าย และการร่วมกับครูและบุคลากรเพื่อกำหนดบทบาทของ ผู้ที่ละเมิดไม่ปฏิบัติตามมาตรการการใช้เทคโนโลยีการศึกษาในโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษายังไม่มีความตระหนักในเรื่องดังกล่าว ซึ่งอาจเป็นเพราะไม่มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับกฎหมายการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของผู้อื่น และการปฏิบัติตามกฎหมายลิขสิทธิ์ การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้

ในสถานศึกษา ซึ่งแม้ในปัจจุบันประเทศไทยจะมีการประกาศให้พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 แต่ผู้ใช้งานในโรงเรียนยังคงคำนึงถึงประเด็นทางจริยธรรม และความมีวินัยในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไม่มากนักสอดคล้องกับ ครรชิต มาลัยวงศ์ [4] กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาอาจมองว่าประเด็นดังกล่าวเป็นความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานทางด้านความมั่นคง ไม่ใช่ภาระงานของผู้บริหารสถานศึกษา และประเด็นการสร้างความเสมอภาคทางสังคม โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าถึงและใช้งานอุปกรณ์ ICT ของสถานศึกษาได้ เป็นสิ่งที่ยังไม่สามารถปฏิบัติจริงได้ เนื่องจากอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาแม้จะมีความเพียงพอในโรงเรียนขนาดใหญ่ แต่ก็เฉพาะกับครูและนักเรียนเท่านั้น [10]

2.2 แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีการศึกษาในภาพรวม จากการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) พบว่า ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 6 ด้าน ซึ่งพบว่าแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะแต่ละด้านมีความคล้ายกันแตกต่างกันเพียงแต่เนื้อหาและรายละเอียดที่ต้องพัฒนา สรุปแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีการศึกษา ได้ดังนี้ 1) การศึกษาดูงาน (Field Trip) 2) กรณีศึกษา (Case Study) 3) ศึกษาพัฒนาตนเอง (Self-Study) 4) ประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) 5) จัดทำแผนพัฒนาสมรรถนะตนเอง (Individual Development Plan : IDP) 6) การอบรม (Training) 7) การสัมมนา (Seminar) ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการศึกษาในปัจจุบัน ได้มีการปฏิรูปมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้ที่ผู้บริหารสถานศึกษา มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพยายามพัฒนาตนเองด้วยวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 มีบริบทแตกต่างกับการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาจึงสามารถทำได้หลายรูปแบบ

โดยขึ้นอยู่กับความเหมาะสมตามสถานการณ์สอดคล้องกับ พชรวิทย์ จันทศิริศิริ [7] กล่าวว่า เทคนิคการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรมีหลากหลายรูปแบบ ซึ่งในแต่ละรูปแบบก็มีลักษณะเฉพาะที่เป็นความเหมาะสมเฉพาะเรื่องตามสถานการณ์ แต่ละวิธีการก็มีกระบวนการดำเนินการเป็นขั้นตอนที่ต่างกันออกไป และ นายอนันต์ พันนึก [12] ทำวิจัยเรื่อง การวิจัยและพัฒนาโปรแกรมพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยนำรูปแบบการพัฒนาวิชาชีพมาใช้ในการพัฒนา แบบผสมผสาน ดังนี้

1) การจัดทำคู่มือ 2) การปฐมนิเทศ 3) การศึกษาดูงานด้วยตนเอง 4) การฝึกอบรม 5) การสืบค้น 6) การศึกษาเป็นกลุ่ม และ 7) การศึกษาดูงาน โดยการบูรณาการรูปแบบการพัฒนาและสามารถปรับให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้ และสอดคล้องกับ ยิงยศ พลเลิศ [9] ทำการวิจัยเรื่อง สมรรถนะผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3 พบว่า มีแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะ ดังนี้ การศึกษาต่อสาขา การบริหารการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น การอบรมหลักสูตรการบริหารงานต่าง ๆ การศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ การศึกษากฎหมาย ระเบียบ วิธีปฏิบัติราชการที่เกี่ยวข้อง การนิเทศติดตามและประเมินการปฏิบัติงาน การปรับปรุงพัฒนางาน การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ทักษะการสื่อสาร การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง การกล้าตัดสินใจ การสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ร่วมงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรพัฒนาสมรรถนะตนเองในด้านการบริหารงานการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารและจริยธรรม
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำแผนพัฒนาตนเอง (Individual Development Plan: IDP) เพื่อใช้ในการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีการศึกษา

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ควรพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และทักษะให้ผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถนะมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ กรณีศึกษาโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จด้านการใช้เทคโนโลยีการศึกษาในโรงเรียน (Best Practices)
2. ควรมีการศึกษาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามขนาดของสถานศึกษา
3. ควรมีการศึกษาวิจัยที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะด้านเทคโนโลยีการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ. **แนวทางปฏิรูปเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. 2550.
- [2] กระทรวงศึกษาธิการ. **แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา** กระทรวง ศึกษาธิการ (พ.ศ. 2554-2556). กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ. 2554.
- [3] กระทรวงศึกษาธิการ. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: พรักหวาน กราฟฟิค. 2545.
- [4] ครรชิต มัลลย์วงศ์. **ทักษะไอที**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ. 2546.
- [5] นิคม นาคอ้าย. **องค์ประกอบคุณลักษณะผู้นำเชิงอิเล็กทรอนิกส์และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลภาวะผู้นำเชิงอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2549.
- [6] ประสิทธิ์ สระหอม. **สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการดำเนินงานของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1**. วิทยานิพนธ์ดุสิตศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. 2551.
- [7] พชรวิทย์ จันทศิริศิริ. **การพัฒนาสมรรถนะทางการบริหาร**. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2554.
- [8] พงษ์พัลล ชารี. **การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สหวิทยาเขตเวียงเรือคำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25**. รายงานการศึกษาระดับปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2556.
- [9] ยิ่งยศ พลละเลิศ. **สมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3**. รายงานการศึกษาระดับปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร. 2550.

- [10] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. รายงานสำรวจสถานภาพและความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของโรงเรียนทั่วประเทศ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545.
- [11] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25. แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2556. ขอนแก่น. 2556.
- [12] อนันต์ พันนึก. การวิจัยและพัฒนาโปรแกรมพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2554.
- [13] International Society for Technology in Education: ISTE. National educational technology standards for administrators. Retrieved August 18, 2013, from http://www.iste.org/docs/pdfs/nets-for-administrators-2002_en.pdf?sfvrsn=2. 2002.
- [14] Maddux, C. Barriers to the successful use of information technology in education. Computers in the Schools, 14(3/4), 5-11. 2002.